

Оксана Чус,

суддя Дніпропетровського апеляційного
господарського суду

УДК 343.725

Суб'єктивна сторона незаконного привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково у неї опинилося

Кримінально-правова характеристика суб'єктивної сторони незаконного привласнення знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у особи, або скарбу становить певну складність. Це зумовлено, по-перше, суперечливістю деяких загальних питань вчення про суб'єктивну сторону злочину в юридичній науці та практиці; по-друге, законодавчою конструкцією незаконного привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї, як матеріального складу злочину; по-третє, особливостями предмету злочину, а саме: знайденого чи такого, що випадково опинилося у особи, чужого майна або скарбу, які мають особливу історичну, наукову, художню чи культурну цінність [1, с. 10; 2, с. 19].

В літературі висловлена думка щодо прямого умислу як форми вини незаконного привласнення знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у особи, або скарбу, які мають особливу історичну, наукову, художню чи культурну цінність [3,

с. 170; 4, с. 224]. Так, Д. В. Каменський та Д. О. Калмиков вважають, що суб'єктивна сторона розглядуваного злочину характеризується прямим умислом. Вчиняючи цей злочин, особа усвідомлює, що привласнює знайдене чи таке, що випадково опинилося у неї, чуже майно або скарб, які мають особливу історичну, наукову, художню чи культурну цінність, передбачає спричинення шкоди власнику та бажає настання цієї шкоди [5, с. 421]. Ця теза певною мірою є загальною для корисних злочинів проти власності. Так, за поглядами М. І. Панова всі корисливі злочини проти власності, не пов'язані з обертанням чужого майна на свою користь або користь інших осіб, характеризуються прямим умислом, що пов'язаний з корисливими мотивами і метою [6, с. 732].

На підставах раніше зроблених дослідженнях та власних підходів до визначення незаконного привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї, як матеріального складу злочину,

визначити зміст та характеристику суб'єктивної сторони досліджуваного злочину.

Усвідомлення фактичного змісту привласнення знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у особи, насамперед, складається із розуміння спрямованості своїх дій на спричинення шкоди певному об'єкту кримінально-правової охорони. Таким об'єктом є відносини власності. Утім, як уявляється розуміння заподіяння шкоди відносинам власності є не прямим, а опосередкованим, що сприймається через властивості предмету злочину, а саме: чужого майна, що знайдене або випадково опинилося у винного. А. О. Данилевський правильно звертає увагу, що усвідомлення суспільно небезпечного характеру діяння означає усвідомлення винною особою здатності свого діяння за своїми об'єктивними фактичними властивостями спричинити шкоду суспільним відносинам, що охороняються законом, тобто посягати на певний об'єкт. При цьому не обов'язково, щоб особа точно знала, на який саме безпосередній об'єкт вона посягає, головне щоб вона усвідомлювала, що спричиняє шкоду певним інтересам особи, суспільства або держави (усвідомлювала сферу відносин, на які посягає) [7, с. 370]. Усвідомлення суспільно небезпечного характеру вчинюваного діяння означає, що особа розуміє не лише фактичні обставини, які стосуються об'єкта і об'єктивної сторони складу певного злочину, а й його суспільну небезпечність. У разі вчинення незаконного привласнення знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у особи, або скарбу, особа усвідомлює, що порушує право власності, незаконно привласнює чуже майно і тим самим спричиняє майнову шкоду власникові. Усвідомлення суспільної небезпеки незаконного привласнення знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у особи, та передбачення суспільно небезпечних наслідків у вигляді майнової шкоди власникові, здійснюють-

ся у психічній сфері винної особи. У сукупності вони становлять зміст прямого умислу. Оскільки головною соціальною ознакою будь-якого злочину є суспільна небезпека, то до інтелектуального моменту прямого умислу незаконного привласнення знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у особи, включено усвідомлення фактичного змісту злочинних дій та їх суспільно-правової оцінки.

Свідченням усвідомлення властивостей предмету злочину, передбаченого ст. 193 КК, у вигляді чужого майна, що було знайдене або випадково опинилося у винного, виступає розуміння таких наявних об'єктивних ознак незаконного привласнення як місце знайдення або час випадкового виявлення, зовнішня обстановка або спосіб виявлення чужого майна або скарбу, які мають особливу історичну, наукову, художню чи культурну цінність. За будь-яких умов усвідомлюючи ті чи інші ознаки предмету злочину, передбаченого ст. 193 КК, винний із зовнішніх ознак як самого предмету, так й місця, часу, обстановки його виявлення має усвідомлювати вихід вказаного майна із володіння власника або уповноваженого володільця. Саме ця обставина лежить у основі розмежування досліджуваного злочину від викрадення чужого майна.

Незаконність привласнення торкається усвідомлення винною особою не стільки ознак та властивостей предмету злочину, скільки загально-правової заборони вчиняти такі дії, з одного боку, з іншого, - має на меті звернути увагу на наявність легальних підстав набуття права власності на чуже майно, що знайдене або випадково опинилося у винного. Відтак, не можемо оминати увагою тривалу наукову суперечку щодо усвідомленням винним «кримінальної протиправності діяння». Сьогодні абсолютна більшість криміналістів не вважають усвідомлення кримінальної протиправності свого діяння обов'язковою ознакою інтелектуаль-

ного моменту прямого умислу. В якості основного аргументу наводиться загально правовий принцип: «Незнання закону не звільняє від відповідальності за його порушення». При цьому її прихильники на свою користь використовують такі аргументи: 1) протиправність є нормативним вираженням суспільної небезпеки злочину; 2) протиправність має певну суб'єктивність оскільки встановлюється законодавцем, а суспільна небезпека є об'єктивно існуючою реальністю; 3) пересічний громадянин не повинен знати про заборону певного діяння та його караність в кримінальному законі [8, с. 83-84]. Із жодним із наведених та інших аргументів сперечатися важко. Найбільш послідовним провідником цієї позиції є О. І. Рарог, який ще в 1980 р. писав, що усвідомлення протиправності зовсім не ототожнюється усвідомленням заборонаю певного діяння нормою кримінального закону (кримінальна протиправність). Усвідомлення протиправності має означати знання того, що діяння в принципі суперечить суспільному правопорядку, воно суперечить духу законів [9, с. 31]. Не вдаючись до аналізу аргументів різних позицій, у цій частині нашого дослідження зазначимо, що з певними застереженнями слід підтримати першу позицію.

Інтелектуальний момент прямого умислу в досліджуваному злочині має відображати у свідомості винного складоутворюючі властивості предмету злочину, - яким визнається знайдене чи таке, що випадково опинилося у особи, чуже майно або скарб, які мають особливу історичну, наукову, художню чи культурну цінність. Насамперед особа усвідомлює, що майно є чужим, тобто у неї не має ані дійсного, ані уявного (спірною) права на них як на власних. Вони належать на праві власності іншій особі або державі та з причин, що знаходяться в причинному зв'язку з діями особи вийшли з володіння власника або це не надійшли до нього (скарб). Ця ознака відноситься до

юридичних властивостей предмету досліджуваного злочину [10, с. 4-5]. Усвідомлення відсутності права власності в суб'єктивному сенсі підтримує тезу про усвідомлення протиправності своїх дій щодо чужого майна з точки зору об'єктивного права. В коментарях до ст. 193 КК правильно стверджується, що суб'єктивною стороною цього злочину охоплюється й переконаність винного у тому, що знайдене ним майно чи майно, що випадково опинилося у нього: а) є для нього чужим або скарбом; б) має особливу історичну, наукову, художню чи культурну цінність; в) має бути повернуте власникові або передане державі [5, с. 421]. Усвідомлення «відсутності дійсного або уявного (спірною) права власності» має базуватися на всій сукупності обставин, що передують знайденню майна або виявленню в своєму володінні майна, що випадково там опинилося (місце знаходження, кількість, якість, маркування тощо). З усвідомленням особою «чужого майна» тісно пов'язано розуміння безоплатного обертання знайденого майна, в тому числі скарбу або такого, що випадково опинилося у неї, на свою користь або користь інших осіб. «Безоплатність привласнення» відображається у свідомості особи як обертання на свою користь або користь інших осіб вказаного майна або скарбу не відшкодовуючи й не маючи на меті відшкодувати у майбутньому дійсну вартість привласненого, не повертаючи й не маючи намірів повернути його власникові або державі, не залишаючи ані трудового, ані будь-якого іншого ціннісного еквіваленту.

До властивостей скарбу, як різновиду знайденого мана, які має усвідомлювати особа, що вчиняє злочин, передбачений ст. 193 КК, слід віднести таке: 1) приховане, утаємничене місце знаходження майна (зарито в землі, замуровано в стіну, закладено на дні річки тощо); 2) досить тривалий час про місцезнаходження такого майна нічого не відомо; 3) у зв'язку тривалістю часу май-

но втратило свого власника, який або невідомий або втратив на майно право; 4) майно має значну грошову та/або культурну цінність, щодо певного майна, то ще й становити культурну цінність. Так, під час розкопок на березі річки Черногузки біля Луцька археологи знайшли скарб із 29 срібних монет. На скарб наткнулися у стіни землянки давньоруських часів, коли щось блиснуло в землі, вчені почали пересівати землю. Фахівці говорять, що монети - це так звані празькі гроші, викарбувані в кінці XIV - початку XV століття чеським королем Вацлавом IV і Карлом I. За один празький гріш в середньовіччі можна було купити корову. «Празькі гроші – це «долар» XIV-XV століть. Українське слово "гроші" походить саме від празьких грошів. Археологи впевнені, що це саме скарб, а не втрачені монети, так як їх знайшли в житлі. Значить, власник ховав монети від нападників татар або ж під час так званої Луцької війни 1431 року, коли війська польського короля Ягайла обложили Львів, який обороняли прихильники князя Свидригайла [11].

Диспозиція ст. 193 КК у своєму сучасному вигляді передбачає відповідальність за привласнення скарбу, що становить особливу історичну, наукову, художню чи культурну цінність. Загалом вказана властивість є обов'язковою не тільки для скарбу, а й до будь-якого знайденого або такого, що випадково опинилося у особи, чужого майна. У правовому висновку Головного науково-експертного управління Верховної Ради України щодо законопроекту «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку із прийняттям Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про охорону культурної спадщини» в п. 1 з цього приводу зазначається вказується, що запропонована проектом нова редакція ст. 193 КК кардинально змінює зміст і вносить плутанину в її розуміння. Так, за чинною редакцією ст. 193 КК предметом цього злочину може бути

лише: знайдене чи таке, що випадково опинилося у особи чуже майно, яке має особливу історичну, наукову, художню чи культурну цінність, а також скарб. В редакції проекту предметом злочину, окрім цього, пропонується визнати ще й будь-яке знайдене майно, а також майно, знайдене в результаті проведення археологічних розвідок, розкопок, інших земляних, підводних пошукових робіт. При цьому не вимагається, щоб таке майно обов'язково було чужим для особи, яка його знайшла. Тобто проектом пропонується криміналізувати навіть привласнення особою знайденого власного майна, що є абсурдом. Виключення такої обов'язкової ознаки предмету злочину як «особлива історична, наукова, художня чи культурна цінність» призведе до визнання злочинним привласнення особою будь-якого знайденого майна, навіть такого, що не являє собою особливої цінності. На наш погляд, такі дії можуть тягнути тільки цивільно-правову відповідальність, що не має відношення до предмету регулювання цього закону [12]. Очевидно, що автори цього правового висновку вважають за необхідне та доцільне залишити як універсальну ознаку предмету злочину, передбаченого ст. 193 КК, - «особливу історичну, наукову, художню чи культурну цінність майна». Розглядаючи цю ознаку через призму усвідомлення об'єктивних ознак незаконного привласнення слід дійти висновку, що у будь-якому випадку винна особа має усвідомлювати особливу історичну, наукову, художню чи культурну цінність знайденого або такого, що випадково опинилося у неї чужого майна, або скарбу. Якщо особа не усвідомлює через низький рівень освіти, звичайний вигляд знайденої речі тощо, що знайдений нею скарб має особливу історичну, наукову, художню чи культурну цінність, то вчинене не може розглядатися як злочин, передбачений ст. 193 КК. Вчиняючи розглядуваний злочин, особа усвідомлює, що привласнює знайдене чи таке, що випадково опинилося у неї, чуже

майно або скарб, які мають особливу історичну, наукову, художню чи культурну цінність.

Утім, усвідомлення того, що знайдене або таке, що випадково опинилося у особи, чуже майно або скарб, мають особливу історичну, наукову, художню чи культурну цінність є найбільшою проблемою у кваліфікації злочинів за ст. 193 КК. Звертає на увагу відсутність легального визначення майна, що становить особливу історичну, наукову, художню чи культурну цінність. Жоден, діючий в Україні нормативний акт, не має ані критеріїв, ані властивостей, ані його визначення. За цих обставин тільки експерт маючи у своєму «озброєнні» фахову освіту, чималий життєвий та експертний досвід, керуючись науково-практичною методикою проведення дослідження певного виду знайденого або такого, що випадково опинилося у особи, чужого майна або скарбу, може визначитися у його особливій історичній, науковій, художній чи культурній цінності. Щодо можливості пересічного громадянина усвідомлювати (знати) зазначену властивість предмету досліджуваного злочину, то за винятком абсолютно беззаперечних випадків (скажімо, знайдення оригінального золотого бойового шолому Олександра Македонського (356-323 рр. до н.е.), з широко відомого кінофільму «Джентльмени вдачі»), таке усвідомлення навряд чи можливе. Якщо піти шляхом використання психологічної формули «винний повинен був знати або припускати», то такий підхід призведе до порушення загального принципу кримінального права «суб'єктивного інкримінування».

Передбачення настання суспільно небезпечних наслідків у вигляді заподіяння майнової шкоди власникові або законному володільцю у розмірі особливої історичної, наукової, художньої чи культурної цінності незаконно привласненого майна або скарбу є наступним моментом прямого умислу. За звичай науковці, що досліджують злочини проти власності, не бачать складнощів у передбачувані заподіяння

злочинної шкоди [13 с. 132]. Суспільно небезпечні наслідки привласнення знайденого чи такого, що випадково опинилося, чужого майна нерозривно пов'язаними із суспільно небезпечним діянням та з невідворотністю з нього витікають. Передбачення розвитку причинного зв'язку між заподіянням майнової шкоди власникові або законному володільцю чужого майна особливої історичної, наукової, художньої чи культурної цінності та його незаконним привласненням, як правило протікає без ускладнень, що можуть привноситися третіми силами. Між незаконним привласненням і заподіянням майнової шкоди відсутній або майже відсутній розрив у часі. Привласнення виступає однією з умов настання майнової шкоди. Й саме «незаконне привласнення» є необхідною умовою настання майнової шкоди власникові або законному володільцю чужого майна [14, с. 399; 15, с. 414-415].

Бажання «привласненням» заподіяти шкоду власникові чужого майна, є вольовим моментом прямого умислу аналізованого злочину. Без цього моменту, - зазначає В.Г. Макашвілі, - якими би активними не були переживання суб'єкту, - вони залишаються лише мрією, нереалізованими побажаннями, позбавленими підстав у реальності» [16, с. 105]. Бажання як вольовий момент включає прагнення до них як до: а) остаточного результату своїх дій; б) необхідного засобу досягнення іншого результату, що може мати злочинний або незлочинний характер; в) певного етапу в досягненні остаточного результату. Утім, у будь-якому випадку бажання привласнити чуже майно є цілеспрямованим, вмотивованим спрямуванням, що мобілізує всі внутрішні резерви на вчинення злочину. Ми погоджуємось з думкою Г. А. Злобіна і Б. С. Никифорова, що винний бажає результату тоді, коли він сприймає його як необхідний, корисний безпосередньо для себе [17, с. 92].

В диспозиції ст. 193 КК прямої вказівки на мотив та мету вчинення

«незаконного привласнення» немає. Натомість, практично усі дослідники цього злочину вказують на його корисливу природу чи спрямованість. Так, М. І. Панов вважає, що вчинення розглядуваного злочину, характеризується прямим умислом, що поєднаний із корисливими мотивом і метою [6, с. 170]. Корисливу спрямованість цього злочину відзначає й Г. Є. Болдарь [18, с. 294], а також М. Й. Коржанський [19, с. 294] та інші. Мотивам вчинення злочинів загалом та мотивації злочинів проти власності зокрема в доктрині кримінального права приділено достатньо уваги. Утім, як правило, в дослідженнях висвітлюється корислива мотивація злочинів проти власності, що пов'язані із насильницьким вилученням майна. Щодо злочинів проти власності, які не пов'язані із незаконним вилученням чужого майна із володіння власника або законного користувача, то їх мотивація досліджена фрагментарно [20, с. 13-14; 21, с. 11]. Корисливі мотиви та мета в злочинах проти власності утворюють єдність психічного процесу злочинної мотивації. З одного боку, корисна мета, як ідеальний результат злочинного діяння, не виникає на основі іншого мотиву, аніж корисливого. Не можливо виникнення корисної мети на основі хуліганських спонукань, хибно зрозумілих інтересів служби, мотивів расової неприязні тощо. З іншого, - сформована злочинна мета «цементує», укріплює мотивацію вчинення злочину. Відтак, корисливий мотив поза корисної мети не існує.

В юридичній психології прийнято вважати, що мета вчинення злочину виникає на етапі визначення, «опредмечення» мотиву злочину. Мета злочину більшістю криміналістів визначається, як той уявний і бажаний суб'єктом кінцевий результат, якого він прагне досягнути, вчиняючи суспільно-небезпечне діяння або ідеальний образ бажаного злочинного результату [4, с. 57, 7, с. 294]. Корисна мета «незаконного привласнення» може бути визначена як *прагнення незаконного збагачення*

за рахунок знайденого чи такого, що випадково опинилося у особи, чужого майна або скарбу, які мають особливу історичну, наукову, художню чи культурну цінність. Незаконне привласнення характеризується здебільшого прагненням особистого збагачення за рахунок знайденого чи такого, що випадково опинилося у особи, чужого майна або скарбу. Саме таке прагнення є природним з точки зору корисної мотивації досліджуваного злочину проти чужої власності.

Корисна мета є самим розповсюдженим рушієм злочинної поведінки. Достатньо вказати, що останні 10-15 років в структурі злочинності корисливі посягання на власність займають 35-45 %. Вважається, що в злочинах проти власності, корисна мета знаходить найбільш яскраве, природне втілення. Утім ця мета лежить в основі не тільки злочинів проти власності, й, безпосередньо, незаконного привласнення знайденого чи такого, що випадково опинилося у особи, чужого майна або скарбу, а й скажімо, певної групи злочинів у сфері господарської та службової діяльності тощо. Незважаючи на суттєві відмінності вказаних та інших злочинів, для усіх них характерна спрямованість прямого умислу винного на незаконне збагачення, отримання майнової вигоди за рахунок того чи іншого предмету злочину. С. А. Тарарухін у зв'язку із цим, правильно вказує, що вказана спрямованість визначається специфікою мотиваційної структури вчинених злочинів, що насамперед, характеризується корисною метою [22, с. 83]. У зв'язку з викладеним, слід погодитися з поглядом М. І. Панова на співвідношення корисливих мотивів та мети у складі суб'єктивної сторони злочину, передбаченого ст. 193 КК [3, с. 170], й не погодитися із Б. С. Волковим, що деякі корисливі злочини проти власності можуть вчинятися з мотивів некорисливого характеру [23, с. 87].

Таким чином, підсумовуючи вищевказане слід дійти висновку, що з суб'єктивної сторони при незаконно-

му привласненні знайденого чи такого, що випадково опинилося у особи, чужого майна або скарбу, які мають особливу історичну, наукову, художню чи культурну цінність, винна особа діє з прямим умислом, корисними мотивом і метою.

Список використаних джерел

1. *Брайнін Я. М.* Основні питання загального вчення про склад злочину / Я. М. Брайнін. – К.: Вид-во Київськ. ун-ту, 1964. – 189 с.
2. *Вереша Р. В.* Проблеми вини в теорії кримінального права : навч. пос. / Р. В. Вереша. – К.: Атіка. – 2005. – 464 с.
3. *Кримінальне право України. Загальна частина : підручник [Текст] / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. За ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х.: Право, 2010, - 456 с.*
4. *Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2-х томах. За заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-те вид. доповн., Том 2. Особлива частина. - Х.: Право, 2013. – 1040.*
5. *Кримінальне право України (Особлива частина) : підручник [Текст] / За ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. – В 2-х томах. Том 1. – Луганськ: Вид-во «Елтон 2», 2012. – 780 с.*
6. *Панов М. І.* Корисливі злочини проти власності не пов'язані з оберганням чужого майна на свою користь або користь інших осіб / М. І. Панов // В збірн.: Панов М. І. Вибрані наукові праці з проблем правознавства : збірн. наук. праць. Передмова В. П. Тихого. – К.: Ін Юре, 2010. – 812 с.
7. *Кримінальне право. Загальна частина : підручник / За ред.. А. С. Беніцького, В. С. Гуславського, О. О. Дудорова та ін. – К.: Істина, 2011. – 1112 с.*
8. *Дагель П. С.* Суб'єктивна сторона преступлення и ее установление : монографія / П. С. Дагель, Р. П. Котов. – Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 1974. – 243 с.
9. *Рарог А. И.* Общая теория вины в уголовном праве : учебн. пособ. / А. И. Рарог. – М.: ВЮЗИ, 1980. – 92 с.
10. *Олійник П. В.* Предмет злочинів проти власності: поняття, види, кримінально-правове значення : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право / П. В. Олійник. – Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого – Харків, 2010. – 21 с.
11. *Волинські старожитності : на Волині знайшли скарб з середньовічними «доларами» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: // <http://volynski-starozitnosti.net>*
12. *Правовий висновок Головного науково-експертного управління до законопроекту «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку із прийняттям Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про охорону культурної спадщини» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rada.gov.ua%2Fpls%2Fzweb%2Fwebproc34%3Fid%3D%26pf3511%3D26987%26pf35401%3D86979&ei=oWdvUvz4MMmrhQewhIHgBA&usq=AFQjCNGOZn4Qs7A0_zallLNPYejZ-WN20A&bvm=bv.55123115,d.Yms*
13. *Кочои С. М.* Ответственность за корыстные преступления против собственности : монография / С.М. Кочои – М.: Юристь, 1998. – 181 с.
14. *Курс советского уголовного права. Отв. ред. Н. А. Беляев, М. Д. Шаргородский в 5-ти томах. Том 3. Часть Особенная. – Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1973. – 836 с.*
15. *Курс уголовного права. Особенная часть : учебник / Г. Н. Борзенков, В. И. Зубкова, Н. Ф. Кузнецова. Под ред. Г. Н. Борзенкова и В. С. Комиссарова. – М.: ИДК Зерцало-М, 2002. – 468 с.*

16. Макашвили В. Г. Волевой и интеллектуальный моменты умысла / В. Г. Макашвили // Советское государство и право. – 1966. - № 7. – С. 104-111.

17. Злобин Г. А. Умысел и его формы : монография / Г. А. Злобин, Б. С. Никифоров. – М. : Юрид. лит., 1972. – 262 с.

18. Кваліфікація злочинів : навчальний посібник. / За ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. – К.: Істина, 2010. – 430 с.

19. Коржанський М. Й. Кваліфікація злочинів : навчальний посібник. – Вид. 3-тє, доповн. та переробл.. – К.: Атіка, 2007. – 592 с.

20. Хряптинский П. В. Уголовная ответственность за присвоение найденного или случайно оказавшегося у виновного государственного или общественного имущества : автореф. дисс. на соискание учен. степ. канд. юрид. наук. Спец. 12.00.08 – уголовное право и криминология; исправительно-трудовое право. – Харьк. юрид. ин-т им. Ф. Э. Дзержинского. – Харьков, 1983. – 20 с.

21. Чумаченко Т. А. Викрадення електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання (ст. 188¹ КК України) : кримінально-правова характеристика : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 Кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право / Т. А. Чумаченко. – К., 2008. – 16 с.

22. Тарарухин С. А. Квалификация преступлений в судебной и следственной практике: монография / С. А. Тарарухин. – К.: Юринком, 1995. – 208 с.

23. Волков Б. С. Детермическая природа преступного поведения : монография / Б. С. Волков. – Казань : Изд-во Казан. ун-та, 1975. – 110 с.

Чус О. В. Суб'єктивна сторона незаконного привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково у неї опинилося

У статті визначається зміст та характеристика суб'єктивної сторони незаконного привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково у неї опинилося, як злочину з прямим умислом, корисними мотивами та метою

Ключові слова: суб'єктивна сторона, незаконне привласнення, зміст вини, усвідомлення, передбачення та бажання злочинця, мета та мотив привласнення

Чус О. В. Субъективная сторона незаконного присвоения лицом найденного или случайно оказавшегося у него чужого имущества

В статье определяется содержание и характеристика субъективной стороны незаконного присвоения лицом найденного или случайно оказавшегося у него чужого имущества, как преступления с прямым умыслом, корыстными мотивами и целью

Ключевые слова: субъективная сторона, незаконное присвоение, содержание вини, осознание, предвидение и желание преступника, цель и мотив присвоения

Choos O. The subjective party of misappropriation by the person of someone else's property found or incidentally appeared at it

In article the contents and the characteristic of the subjective party of misappropriation, as crimes decides on direct intention, mercenary motives and the purpose by the person of someone else's property found or incidentally appeared at it

Key words: Subjective party, misappropriation, content of fault, understanding, anticipation and desire of the criminal, purpose and motive of assignment